

افانسیہ

برنجی جلدی

محرری

اوقاف ہایون نظارت جلیہ سی قیود قدینہ عربی مترجمی

اماسیہ لی عبدی زاده

مسین مسام الریہ

دو

برنجی طبیی — استانبول

[مرحقی محفوظدر]

دوسعدت

دوسعدت

حکمت مطبعہ سی

۱۳۳۰ — ۱۳۲۷

تاریختی جلدك فهرستی

۸	اماسیه بلدهسی
۱۰	اماسیهیه دائر اقوال مورخین
۱۲	اماسیه نك مدایحی
۱۴	اماسیه نك باینسنه دائر معلومات
۱۷	آماس لفظه دائر تدقیقات
۲۱	اماسیه نك اوصاف تاریخیهسی
۲۴	اماسیه نك چقالار جهتی
۲۶	قره قبا جهتی
۲۷	قیا پاشا وعجم علی صولری
۳۲	چقلارک وجه تسمیهسی
۳۴	فرهاد طاغی وحکایهسی
۴۱	ونکه دائر ایضاح
۴۶	زنجیرلی قیالار تهمهسی
۴۸	بالوس قیاسی واقمان
۵۰	بکسر سراینه دائر معلومات
۵۶	اماسیه نك ایچ قاعه.
۶۱	خرشنه قاعهسی
۷۱	جیلانبولی

-
- ۷۵ اماسیده مغاره لر
۸۲ شیخ جوعی و نام قدیمی
۸۵ ایلنکین محله سی
۸۹ یشیل ایرماق و کوپر یلر
۹۵ چکه رک و ترس اقان ایرماق لری
۱۰۰ اماسیه نك اسکی زمینی و آتاری
۱۰۵ حروف حجا اوزره اماسیه محلاتی
۱۱۰ بایزید پاشا جامی
۱۱۵ بورمه مناره جامی
۱۱۸ کولوس . وقعی
۱۲۱ جامع اندرون
۱۲۳ چریباشی جامی
۱۲۴ شیخ قریق
۱۲۶ سلطان بایزید جامی
۱۳۵ حضر پاشا محله سی و آتاری
۱۴۰ زیاره محله سی
۱۵۴ فتحه جامی و محله سی
۱۶۳ طورمطای جامی
۱۶۴ یورکچ پاشا جامی
۱۶۸ محمد پاشا جامی
۱۷۱ تیمارخانه و یاقوتیه

- ۱۷۹ اماسیه‌ده تربهلر
۱۸۱ انبارلی اولیا تربہسی
۱۸۶ اینکلر تربہسی
۱۸۸. پیر الیاس تربہسی
۱۹۲ بورمه منارده جو دار تربہسی
۱۹۵ حلقه‌لی دده تربہسی
۱۹۶ خلفت فازی تربہسی
۱۹۹ سلطان مسعود تربہسی
۲۰۱ شاد کلدی بادشاه تربہسی
۲۰۲ شہزادکان تربہسی
۲۰۳ کولک مدرسه-ہ شہیدلر تربہسی
۲۰۵ طورمطای تربہسی و بعض شہزداکان
۲۱۷ اماسیه‌نت بعض ادباسی و خطاطلری
۲۲۳ اماسیه‌ده مشایخ طریقت
۲۲۶ اماسیه‌ده تکیلر
۲۲۷ چله‌خانه وجوبکجه و مشایخی
۲۳۰ خواجه سلطان تکبہسی و مشایخی
۲۳۵ شیخ قرینق تکبہسی
۲۴۰ کوشلی تکبہسی و مشایخی
۲۴۳ محمود چلبی تکبہسی و مشایخی
۲۴۶ مولویخانه و مشایخی

- ۲۵۳ یاقوتیه ویاودود تکیه‌لری و مشایخی
۲۵۵ اماسیه‌ده علما و مدارس و ترقیات علوم
۲۶۲ اماسیه‌ده مکاتب و دارالقرآ
۲۶۹ وظائف و درجات علمیه
۲۷۳ اماسیه‌ده مدارس
۲۷۴ اتا بک و بکر پاشا مدرسه‌لری و مدرس‌لری
۲۷۶ بندرلی و بورمه مناره مدرسه‌لری و مدرس‌لری
۲۸۱ حسامیه مدرس‌سی
۲۸۲ خضر پاشا مدرس‌سی و مدرس‌لری
۲۸۷ خلفت و خیریه مدرس‌لری و مدرس‌لری
۲۸۸ دارالحدیث و دراقبه مدرس‌لری و مدرس‌لری
۲۹۲ سلطان بایزید مدرس‌سی و مدرس‌لری
۲۹۴ سونقورلی و صوفیلر مدرس‌لری و مدرس‌لری
۲۹۵ طورمضای مدرس‌سی و مدرس‌لری
۲۹۸ طیار پاشا مدرس‌سی و مدرس‌لری
۲۹۹ عبده پاشا مدرس‌سی و مدرس‌لری
۳۰۰ عثمانیه و فاطمیه مدرس‌لری و مدرس‌لری
۳۰۲ فیضیه و قاضی و قانجی مدرس‌لری و مدرس‌لری
۳۰۶ کوچک اغا مدرس‌سی و مدرس‌لری
۳۰۷ محمد پاشا مدرس‌سی و مدرس‌لری
۳۰۹ مسعودیه و نارلی باغچه مدرس‌لری

- ۳۱۰ یعقوب پاشا مدرسه‌سی و مدرس‌لری
۳۱۲ یورکچ پاشا مدرسه‌سی و مدرس‌لری
۳۱۳ اماسیه‌ده عمارت‌لر و مسافر‌خانه‌لر
۳۱۷ اماسیه‌ده درظه‌ورایدن رجال حکومت و مشهور سلاله‌لر
۳۳۰ اماسیه‌ده دائر یازیلان آثار
۳۳۴ محررک ترجمه‌ حالی
۳۴۰ اقطاع و اوز ناحیه‌لری
۳۴۳ حقاله ناحیه‌سی
۳۴۵ قاسم بک و محی‌الدین مدرسه‌لری و مدرس‌لری
۳۴۸ کلدکلان ناحیه‌سی
۳۵۰ حاجیکوی قضا‌سی
۳۵۶ کومش قصبه‌سی
۳۵۹ خلیل پاشا مدرسه‌سی و مدرس‌لری
۳۶۱ حوضه قضا‌سی
۳۶۸ فیروز اغا مدرسه‌سی و مدرس‌لری
۳۷۲ کوپری قضا‌سی
۳۸۰ زیتون ناحیه‌سی
۳۸۴ لادیک قضا‌سی
۳۹۰ مجید اوزی قضا‌سی

۳۹۴ علوان چلبی ناحیه‌سی

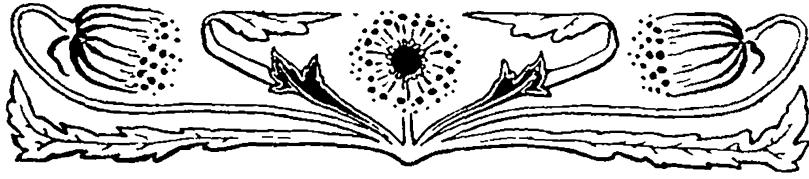
۳۹۶ واری ناحیه‌سی

۳۹۷ مرزيفون قضاسی

۴۰۶ زوغو وکلکزاس ناحیه‌لری

۴۰۸ طاشان طاغنه دائر معلومات

۴۰۹ سمره واولاد سلجوق حقنده ایضاحات

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حمد الله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين
محمد النبي الامين وعلى اله واصحابه المتقين واتباعه المجاهدين الى
يوم الدين

نوع بشرك اخباري تصوير ، افكارني تنوير ، آثاري
تقدير ايدن (علم تاريخ) در . اشكال مختلفه ده حدوث وتكرار
ايدن وقايع تاريخيه تدقيق او نورسه دنيا ايجون برقدم ، زمان
ايجون بربقا تصور او انه مز .

شئون عالمدن هربري حدوث و زوال اعتباريله بررتمثال
عرتدرکه حدوشنده برحکمت ، زوالنده بيک نصيحت مندبجدر .
حکمت حدوشنده قدرت اليه نك بقاسي ، نکت زوالنده ماسوانک
قناسي ثبت اولور او بر حکمتدرکه انسانه بصيرتي جلب ايدر
بو بر نصيحتدرکه هرمتفکري ديانته جذب ايدر .

ايشته (علم تاريخ) بو حکم حادثاتي کافل ، بونصايخ شئوني
شامددر . هر قومک دنيا ده اسباب کمالی ، عوارض اضمه حلالني
تصوير ايدن (علم تاريخ) در . بر قومک سعادت حالي اقدار ،

عظمت استقبالی احضار ایدن اسباب مهمه نك بری ده تاریخه نخی،
حقیه بیلمکدر . کائناتده جریان ایدن تبدلاته ، هر قوم ایجون
عارض اولان تحولاته عطف نظر عبرت ایتمین برملت ؛ حیات
سیاسیه سنی محافظه ده تأمین استقبال ایده مز . تدریجاً صدمات
مهلکه زواله معروض اولور .

شواسباب مهمه یه بناء اسلاف کرام ؛ علم تاریخه فوق العاده
اهتمام ایده رک پک چوق آثار محله تالیف ، عمومی و خصوصی
کتب نادره تصنیف ایتمشردر . بخارا ، بغداد ، حجاز ، حلب ،
سمرقند ، قدس ، مرو ، مصر ، یمن کبی بلاد مشهوره نك احوال
خصوصیه سنه دائر تالیفنه همت ایکیلن (کتب تواریخ)
فوق العاده قیمتداردر .

بونلرک هر بری ؛ عائد اولدینی بلده دن ظهور ایدن ائمه
علمایی ، مشایخ فقهایی ، کبار امرایی ، اعیان رؤسائی ، ارباب
صناعاتی انساب و فروعیه ، تراجم احوالیله مکملأ ضبط و تفصیل
و اولدیه عائد اولان شئونات حادثه یی ، وقوعات جاریه یی
علی وجه الصحه قید و تطویل ایده رک شایان عبرت اولان جهاتی
الظار کائناته عرض ایتمکده در .

مثلاً : (ابوبکر الخطیب البغدادی) نك (تاریخ بغداد) ی
(لسان الدین الخطیب التلمسانی) نك (الاحاطه) سی شوافادات
عاجزانه مک برر شاهد ذی حیاتی در . شوایکی خضیک هم
مشکوره سی ؛ بو ایکی بلده معظمه یی ، طولانیسیله عام اسلامی

احيا ايدم جك خدمات علميه دندر . كمال اهتمام ايله تأليف ايديلن شو ايكي اثر قيمتدارك نظري ، مع التأسف هنوز بزده موجود دكلدر .

استانبول ، بروسه ، ادرنه بر درجه استئنا ايديليرسه بلاد مشهوره عثمانيه دن هيچ برينك مكمل خصوصي بر تاريخي يوقدر . بولرده يالكوز علما ، مشايخ ، شعرا بر درجه ضبط ايدلديكي حالده قلاع جسيمه ، بلاد مشهوره فتح ايدن وزرا ، امرا كچي بهادران اسلامك مكمل تراجم احواله انساب و فروغنه ، همم و خدماتنه دائر بر شي يوقدر . بر عشيرتدن جهانكيرانه بر دوات جيقاران بر ملت معظمه ايچون شو غفلته نقدرتأسف ايدلسه آزر .

ازحمه (اماسيه) ؛ صحائف توارينخده مقيد اولان شهرتي ، حادثات و رجالك كترتي اعتباريله بلاد مشهوره عثمانيه دن معدود اولديعي حالده تاريخنه دائر شمدي به قدر ، هر جهتي جامع ، بر اثر نافع كوريله مدی .

شوعزيز وطنه ناچيزانه بر خدمت ، تاريخ اسلامك اماسيه به تعلق ايدن نقاط مجهوله سني كشف و تحقيقه غيرت ايتك اوزره (اماسيه - نيجانغی) نك وقوعاتنه دائر ، اومبعدن ظهور ، يا خود بوسنخ قده توطن ايدن رجال و علمايي ، اعيان و شعرايي ، مشايخ و اعلامي ، مشاهير بنايي ، اصحاب خيراتي ، ارباب صناعاتي ؛ ممكن مرتبه ده انساب و فروغيله برابر علاوه ايدمرك بر اثر تحريريني تصميم ايلدم .

شـو اثرى جمع وتلفيق ايجون مقدمه نك نهايتنده تفصيل
ايدلديكى اوزره يكرمى بش سنه استانبول ، اماسيه ، بروسه ،
حجاز، سوريه وسائر بلاد وقصبات عثمانيه ده واقع كتيخانه لره
بونلرده موجود اولان كتب توارينه ، منشآت وجاميع اسلافه،
محاكم شرعيه سجلاتنه مراجعت وشايعان استفاده اولان قيود
قديمه، اوراق وقفيه ، دفاتر خاقانيه ومحكومات مخدده كبي وناق
عتيقه بي تحرى ومطالعده بذل مقدرت ايدهر ك ترقيم و بزه مقدمه،
ايكى بابيه تقسيم ايدوب (اماسيه تاريخى) ناميله توييم ايدوم .
بناء عليه : برقول مشهوره ، ياخود هريازيلان تاريخه مغاير
برقيده تصادف بيورولورسه مأخذ لره بالمراجعه تصحيح بيورولسنى
ارباب تدقيقدن رجايه بروسيله اولق ايجون شواثرى انظار كائنه
عرض وتقديمه جسارت ايتدم . (فمن الله العنايه والتوفيق)

مقدمه

ننگ اسامی و مواقع قدیمه و جدیده سنه ،
حی مشهوره سنه ، معلوم اولان آثار قدیمه ،
مؤسسات دینیه ، مبانی عالیسنه دائر تفصیلاتدن باختر .
(امامیه سنجانغی) شرقاً و جنوباً (توقاد) و شمالاً (جانیک)
و غرباً (چوروم) سنجاقلریله محدود اولوب امامیه ، حاجیکویی
حوضه ، کوپری ، لادیک ، مجید اوزی و مرزیفون قضاالرینی
حاوی در . شمدیکی حالده سیواس ولایتیه مربوطدر .
حال حاضرده یدی قضاادن متشکل اولان بوسنجاقل ؛ اعصار
سالفهده مرکز سلطنت و اون سنجانغی حاوی مرکز ولایت ،
بعده اون سکز قضایه حاکم برلوا مرکزی اوله رق تقسیمات
سیاسیه اعتباریله پک چوق تحولاته معروض اولدینی حالده
شهرت قدیمه سنی محافظه ایتمشدر . الیوم نفوس عمومیه سی ایکی
بوز سکسان بیک راده سنده در .

(امامیه قضاسی) شرقاً (لادیک و اربمه) غرباً (مجید اوزی)
و جنوباً (توقاد) و شمالاً (حوضه ، مرزیفون و حاجیکویی)

قضالریله محدود اولوب (اذینه بازار ، اقطاع ، حقله ، کدکلان) ناحیه لرینی ، یوز التمش قدر قرایی حاویدر . نفوس مجموعه سی التمش سکنز بیک راده سنده اولوب قضا مرکزی (اماسیه بلده سی) در .

(اماسیه بلده سی) شمدیکی حالده اللی اوچ محلاتی ، سکنز بیک قدر خانینی ، اوتوز یدی بیک قدر نفوسی حاوی در . مرکز سلطنت ومقر شهزادگان اولدینی زمانلرده یتمش قدر محلاتی ، التمش بیک قدر نفوسی اولدینی دفاتر عتیقه دن استدلال اولنور . مؤخرآ شهزادگانک مرکز سلطنت ده اقامتی واماسیه نک سیواس ولایتنه ربطی تنسب بیورلدینی جهتله اسکی شرفی ضایع اولمش ومحلات ونفوسی تناقص ایتمشدر .

(اماسیه) کوچک آسیا دینیلن (اناطولی) ده کائن ، قره دکنز (صامسون) دن جنوبه طوغری یوز اوتوز اوچ کیلومتره کیری ده واقع ، (فرهاد - فون - پونت) طاغنک اتکنده بر بلده قدیمه در .

قدیمآ موقعی ، شمال شرقی دن جنوب غربی به طوغرو اوزون بروادی اولوب اصلاتبدل ایتمه مشدر . (ایریس ، یشیل) ایرماغنک ایکی ساحلی اوزرنده مبنی در . اورته سی دوز ، جنوب وشمال طرفلری مائل ، منظره عمومیه سی غایت لطیفدر .

(اماسیه) شمال شرقی ده کائن (زمندو - سمندو - زیاره) محله سندن جنوب غربی ده واقع بوغازک منتها سنده (جالاک)

موقعه قدر تقریباً اون اوچ کیلومتره دن عبارت برطولك مجموعیدر.
عرضی بیک متره دن اوچ کیلومتره به قدر متفاوت بروسخته در.
شرق و غرب طرفلری واسع برر صحرا و اطراف ثلاثه سی بتون
روضه دلازادر .

جنوب طرفلری (پونت) سلسله جبالی و شمال طرفلری
(جانیک و خرشنه) سلسله جبالی و غرب طرفلری (شیخ
جوی - کلکیس) و (قرامان) سلسله جبالی ایله مستور
ایسه ده جنوب غربی ، شرق شمالی ، شمالک بر قسمی طرفلری
آچقیر . اچیقیره (اماسیه بوغازی) دینور .

شرق شمالی طرفی (صونسه - طاش اووا) به شمال طرفی
(ارغوما - صولی اووا) به و جنوب غربی طرفی (دربند ،
چالاک) ه ناظر ، دروازه جسم شکلنده اوچ بوغازدر . جنوب
و شمال بوغازلری طار ایسه ده شرق شمالی بوغازی اولدجه
کینشدر . اماسیه ؛ شو اوچ دروازه سیله جسم بر قصر عالی به ،
مستحکم بر سرای دلربایه بکنزر .

شمال بوغازی اون ، جنوب بوغازی درت کیلومتره قدر
اوزون در . شرق شمالی بوغازی ایرماق بونجه (طاش اووا) به
قدر توسع ایدر . بوغازلرک هر اوچنده ایرماق آقار . بو
ایرماقلرک هر ایکی طرفلرنده باغله ، بانجهلر پک قیمتدار .
منظره لطیفه سی ؛ حسباتی پک زیاده اوقشار . تماشای لطیفنده
ارواح بشر ذوقیاب اولور .

(آماسیه) نك هر طرفده ظاهر آ كوریلان ، بالتصادف
یر آلتندن ظهور ایدن آثار قدیمه خرابه لری ؛ اعصار سالقه ده
بك زیاده معموریت واحتشامه ، بك بیوك رفاهیت وانتظامه
نائیل اولدیغنی اثبات وارانہ ایتمكده در . بو آثار قدیمه ایلموده
كشف وتدقیق اولندقجه آماسیه نك قیمت تاریخیه سی بك زیاده
كسب اهمیت ایده جكددر . (قویم البلان) ده سپاهی زاده محمد
اقدی آماسیه نی شویله تعریف ایدیور

« آماسیه ؛ اقلیم سادسنددر . وروم ن بیوك بر شهر در .
سوری وقلعه سی وبستانلری و بیوك ایرمانی ودولایلری وارددر .
بوکا مدینه الحکما دیرلر وبونده کومش معدنی وارددر . سینوبك
شرق جنوبیسنده در ایکینسك مابینی الی کونلك در ضولی الی
یدی درجه اوتوز دقیقه در . عرضی قرق بش درجه در . »
شو تعریف ؛ مرصدا لاطلاع ، عقدالجمان ، طریق الرشاد
لباب الانساب ، لب اللباب وایضاح المسالك کتابلرینك تعریفاته
موافق و جمله سی یکدیگرینه قریب اولدیغنی جهتله بونلرك قیود
وتعریفاتی نقل وترقیمدن صرف نظر ایدیله رك « دائرة المعارف »
نام اثرک تعریفی بالترجمه نقل ایدلدی .

(آماسیه) یاخود (آماسیا) یاخود (آماسیه) کوچك آسواده
بر مدینه در . سیواس ولایتی داخلنده اسمیله مسمی ، مرکز
لوا بر قصبه در . جانیک طلاغلری ایتکنده کوزل بر وادی ده
(ایریس) نامیله مسمی اولان یشیل ایرماغك ایکی ساحلنده در .

صامسوندن جنوب غربی نك سمت جنوبیسنه طوغرو اللى ميل
اوزاق در. سكاني يكرمى بش، ياخود اوتوزبش بيك نفوس در.
شمالاً درت درجه اللى دقيقه عرضده وشرقاً اوتوز اوچ درجه
درت دقيقه طولده در .

اطرافى ؛ جانبلى قائم ، يوكسك قيالى احاطه ايدر .
بولردن صولده كائن بر قياده قلعه آثارى وايكى برج يونانى
واردر . سلطان علاءالدين سلجوقى بوقلعه يى تعمير ايتمشدر .
بوشهر ك بناسى كوزلدر . چوق باغلىرى واردر . ايرماق و دولاب
ايه اسقا اولتور . بك چوق آثار قديمه يى حاويدر . انجق
شمدى يه قدر كشف اوانه مه مشدر . [۱] ،

(كوچك آسيا آثار قديمه سى تاريخ و جغرافياسى) نام اثرنده
فرانسى مورخ لرندن (شارل تكسيه) اماسيه يه دائر ويرديكى
معلومات تاريخيه (برنجى باب) ده نقل اولنمقله برابر (اماسيه) يى
شويله توصيف ايديور . « اماسيه ؛ اقليمى لطيف وصحى ،
موقعى غايت مستحكم اولوب قديماً واسطه مناقلات تجار يه اولدينى
مناسبتله رفاه وانتظام قديمى محافظه ايتكده در . حالوكه ديكر
مواقع مستحكمه قديمه ، متروك ومنسى برحاله قالمشدر . «
(نزهة القلوب) ده ابوبكر المستوفى شويله توصيف ايديور
« اماسيه ؛ بيوك شهر در . سلطان علاءالدين سلجوقى قلعه سى
تجديد ايتمشدر . حاصلاتى هر درلو شيدندر . صويى ، هواسى
[۱] ديكر جهات تاريخيه سى (برنجى باب) ده نقل اولنه جقدر .

کوزلدر. [۱] ، (حمدالله المستوفی) تاریخ کزیده سنده اماسیه یی بومآله قریب الفاظ ایله توصیف ایتمکده در .
(شرق خاطرآنی) نام اثرنده المانیا مارشالدرندن مشهور (مولتکه) ۱۲۵۴ده اماسیه یی زیارت وشایان تماشاشا اولان یرلرینجی تدقیق ایده رک « اماسیه ؛ اناطولی شهرلرینک اک کوزلدرندر .
دیمشدر .

شاعر مشهور (ابوالطیب المتنبی) مدوحی اولان حلب حکمداری (سیف الدوله حمدانی) ایله ۳۴۲ ده اماسیه یی زیارت واطراف وریاضنی سیر و تماشاشا ایتمدیکی زمان ، فتحندن دولایی مشارالیه سیف الدوله یی مدح ایدرکن (اماسیه) یی شویله مدح وتعریف ایدیور .

« وبلده جمعت من کل مبهجة فمیفوت لمرتاد بها وطر »
« لکل مشرف من رابعها فاق وکل مشرف من افقها قمر »

شوایکی بیتک ترجمه سی شودر. « اماسیه ؛ انسانی تماشاسیه شاد و مسرور ایده جک هر حسن ولطافتی نفسنده جمع ایتمش بربلده عظیمه درکه بوراده نائل مطلب اولمق ایچون تردد و تکاپو ایدن هر طالب ، هر درلومقصودینه نائل ، حاجته واصل اولور. مقصدینی فوت ایده رک مایوس اولماز . »

« اماسیه ؛ اوکنده حوالی واسعه یی شامل بر خانه یه مشابه اولوب بو خانه نک هر طرفی برر جبل عالیدرکه هر یوکسک
[۱] بو اثر فارسی العبارة اولدینی جهتله ترجمه سی نقل ایلمشدر .

طرفك برافقى وارد در . هرافقك يوكسك یری آی پارچهسی كبی
سیوری در . «

اماسیهلی تاجی بك زاده فاضل مشهور (سعدی چلبی)
اماسیهنك باغ وازهارینی تعریف ، ذوق و مساریخی توصیف
حقنده (خیراحلام) آدی عربی بر اثر ادبی تألیف ایتشدركه
شو قطعهٔ بلیغه بوكتابدن نقل ایدلدی .

روضه نورت حائلها   وجرت بینها جداولها
قدخلا بالناعن البلبال   اذ تغنت بنا بلابلها
شابهت ترهه الجنات   بنسیم الصبا عنادلها
كقصورالجنان اشجارها   وازاهیرها قنادلها

بونك ترجمهسی شودر . « اماسیه؛ صرمهلی قلیج باغلیری كبی
اوزون واكلی اولان موقعی ، چیچكلره مزین بر حدیقه دلارا
در كه اورتسندن جریان ایدن ایرماقدن آریلان خرقلری ، باغلیرنك
اورتسندن آققده در . بلبللری آواز لطیف ایه تغنی ایتدیکی
زمان ، كوكلمزده غم وكدردن اثر قالمز . »

« اماسیه ؛ اكدار و مكارهدن سالم ، شهرلزه مخصوص
اولان قساوتدن بعید اوله رق جنات عالیاته ، بلبللری ده لطافت
هواده رقت اداده نسیم صبايه ، اشجار لطیفهسی ، انتظام
وارتقاعده قصور جنانه ، چیچكلری ده اشكال مختلفهده قصور
جنانی تنویر ایدن قندیللره بگزمه مكدده در . »

دها بك چوق شعرا ، مورخین اماسیه بی نظماً و نثراً مدح

و ثنا ایتمشلردر . فقط ایجاز مقصوده مخالف کوردیکم جهته
نقاندن صرف نظر ایده رک شواثر ناچیزک فهرست اجمالی اولوق
اوزره برقصیده مربعه تنظیم وهر مربعک ذیلنده حاوی اولدیعی
معانی تاریخیه بی شرح وایضاح ایلدم .

« ایتدکجه تجلی دله انوار اماسیه »

« شوقیه یاقار قلبی برنار اماسیه »

« چشمده دوتر اشک شرر بار اماسیه »

« قلبده طورور حسرت دیدار اماسیه »

شوتصویر اشتیاق آوزک باشایجه سببی (حب وطن) در .
بو حس مشترک بتون (ذی روح) ده موجود ایسه ده (حس
انسانی) عمومندن بالاتر در . (وطن — یورد) دائماً محبتله تعالی ،
خدمتله تجلی ایدر . (حب الوطن من الایمان) بیورنسی بو خصوصده
یرهان جلی در . وطنه محبت ، اکا عرض خدمتله اثبات اولتور .
بو حب وطن سائقه سیله فیکرمی سنه لرجه اتعاب ایده رک وطنی
اعلایه وسیله اولان شو خدمتی انتخاب ایلدم .

« بوشهری یاپان ، دورا وائلده امیس در »

« دیرلرکه اماسیه دخی نامی انیس در »

« شاعر دیدی الماسیه دن حذفی سلیس در »

« الماسی چیقارمش کبی ایجاز اماسیه »

مورخین ؛ اماسیه نک بانسی حقنده اختلاف ایلدکلرندن
شو مربع ، او اختلافاتی تاحیص ایدیور . اکثر اقوال